

УДК 159.9:316.61

DOI <https://doi.org/10.32782/2707-0409.2024.1.1>

Амплеєва О. М.

кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної психології

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

e-mail: o.ampleyeva@onu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0003-1933-2278

Researcher ID: JBJ-4918-2023

Бехтольд Д. О.

студентка 4 курсу спеціальності 053 «Психологія»

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

e-mail: daria.bech@gmail.com

ORCID ID: 0009-0003-7508-9863

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА РОЗВИТОК Я-КОНЦЕПЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

У статті розглянуто та проаналізовано особливості розвитку Я-концепції сучасної молоді під впливом соціальних мереж. Зазначено, що соціальні мережі несуть у собі як позитивний, так і негативний вплив на всі аспекти життя молоді. З одного боку, вони є основним засобом комунікації із друзями, близькими та знайомими людьми, сприяють розвитку соціальних навичок і забезпечують можливості для самовираження та власного розвитку, виступають джерелом інформації, починаючи з орієнтування в політичних новинах і закінчуючи модними трендами. Але, з іншого боку, соціальні мережі негативно впливають на фізичне та психологічне здоров'я молоді. Значну увагу варто звернути саме на психологічне здоров'я, адже від постійного перегляду публікацій у соціальних мережах насамперед страждає самооцінка, а разом із нею й інші сфери психологічного благополуччя. Також соціальні мережі можуть призводити до залежності, порушень у взаєминах з іншими людьми. Безкінечний потік ідеальних фото та відео може спричинити відчуття невдачі або неповноцінності порівняно з іншими. Важливо сприймати контент на платформі здоровою дозою та пам'ятати, що життя не відображається цілковито через фільтр соціальних мереж, вміти використовувати їх із розумінням і не занадто поглиблюватися в цей віртуальний світ, забуваючи про реальність. У статті визначено поняття та структуру Я-концепції особистості. Проаналізовано результати емпіричного дослідження впливу соціальних мереж на розвиток Я-концепції сучасної молоді та запропоновано рекомендації щодо зниження їхнього деструктивного впливу на розвиток Я-концепції сучасної молоді.

Ключові слова: Я-концепція, самооцінка, самосприйняття, саморозвиток, самоідентифікація, самореалізація, соціальні мережі, період юності, молодь.

Постановка проблеми. Натепер мобільні технології прогресують у великих масштабах. Особливої популярності вони набувають саме серед молоді, більшість якої зареєстрована у відомих соціальних мережах, що мають значний вплив на розвиток Я-концепції молоді в сучасному світі. Під Я-концепцією осо-

бистості ми розуміємо комплекс уявлень, за допомогою якого людина сприймає себе, взаємини з іншими та світ навколо себе. Це поняття включає в себе віру особистості в її власні здібності, цінності та роль у суспільстві. Також структура Я-концепції містить такі компоненти, як самосприйняття, самооцінка, саморозвиток і самореалізація. Ці компоненти взаємодіють один з одним і формують унікальну індивідуальність кожної людини. У межах нашого дослідження було проаналізовано, що соціальні мережі можуть чинити як позитивний, так і негативний вплив на молодь.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тему Я-концепції розробляли як закордонні, так і вітчизняні науковці. Одні вчені розглядали системно дане питання, інші зосереджували свою увагу на складниках Я-концепції, більше акцентували власні дослідження на самооцінці особистості та її видах, самоактуалізації та саморозвитку.

У дослідженні психологічних особливостей формування Я-концепції науковці Є. Калюжна й А. Дудко зазначають: «Я-концепція розглядається в різних психологічних школах і напрямках, які стосуються проблем розвитку самосвідомості особистості. Варто зазначити, що ні у вітчизняній, ні в зарубіжній літературі не існує універсального визначення поняття Я-концепції, як немає і єдності в термінології. Феномен Я-концепції часто виражається в таких визначеннях, як когнітивний компонент самосвідомості, самосприйняття, самоствавлення. Терміни, які одні дослідники вживають на позначення Я-концепції загалом, інші використовують для позначення її окремих аспектів чи складників. До того ж усе ще залишається не досить висвітленим питання феноменології Я-концепції в онтогенетичній площині» [10, с. 3].

«Я-концепція становить стійке, узагальнене, внутрішньо узгоджене, значною мірою суперечливе уявлення людини про саму себе, зафіксоване у словесних визначеннях. Вона сприяє інтерпретації та мотивації нового досвіду та є джерелом очікування певних дій стосовно себе. Німецький психолог В. Нейбауер назвав Я-концепцію «теорією самого себе». Я-концепція дає змогу дисциплінувати мислення, сконцентрувавши його лише на обраному предметі, тобто на поставленій меті, а також підключити підсвідомість людини, усі приховані в ній резерви, для досягнення бажаних результатів» [5].

«Я-концепція включає не лише наше сприйняття того, що ми є, але також і те, якими, як ми думаємо, ми повинні були б бути і хотіли б бути. У зв'язку із цим психологи виділяють дві форми «Я-концепції» – реальну й ідеальну. Поняття «реальна Я-концепція» ще не означає, що вона є реалістичною. Головне в реальній Я-концепції – це уявлення особистості про себе, про те, якою «Я» є. Ідеальна ж Я-концепція – це уявлення особистості про свої бажання («яким би я хотів бути»). Отже, ідеальна Я-концепція відображає ті атрибути, що людина хотіла б мати, але не має. Це «Я», яке людина більше за все цінує і якого вона прагне» [5, с. 101–102].

Г. Васянович визначає, що «представники реверсивної психології мають дещо інший підхід до характеристики теорії Я-концепції. На їхній погляд (Дж. Аптер, С. Бахтіярова), людська поведінка не є однаковою навіть в абсолютно однакових ситуаціях, проте люди демонструють своєю поведінкою цілий комплекс відносин і почуттів, які можуть переходити від одних крайнощів до інших. Визнання цієї багатоманітності поведінки заперечує традиційний погляд на особистість, яка складається з набору статичних рис. До того ж принцип реверсивності виходить з того, що людський досвід у своїй основі не є однозначним. Тобто все те, що ми відчуваємо, може підлягати як позитивній, так і негативній самооцінці, і ми можемо повертатися від однієї оцінки до іншої. На цій основі реверсивний психоаналіз виокремлює в Я-концепції: а) Я-динамічне; б) Я-реалістичне; в) Я-соціальне» [5, с. 51].

С. Бахтіярова зазначає, що «Я-динамічне акцентує увагу на з'ясуванні протилежностей настанов стосовно мислення, совісті, почуттів, дії, волі, які розглядаються з погляду суперечності між динамічністю та статичністю. Я-реалістичне характеризує життя особистості на рівні суперечності, як «тут і тепер» і «там і колись». Урешті, Я-соціальне виявляється в суперечності між перебільшенням себе і перебільшенням інших [3, с. 84–210].

Тема впливу медіа, соціальних мереж, інтернету розглядалась у дослідженнях В. Гончарука, Р. Гнатюка, В. Гуцала, Ю. Громової, Ю. Данько, Н. Іванової, Н. Кобилянської, Т. Ковальової, Л. Лисенко, О. Мельник, І. Олійник, О. Павленко, В. Сірик, Г. Щербакової, у контексті впливу інтернету на суспільну свідомість, на мотиви вчинків індивідів, особливо молоді, проблеми впливу Мережі на ідентифікацію особистості тощо [12].

Теоретичні та практичні аспекти впливу соціальних мереж на психологічний стан і самооцінку людини розглядали такі науковці [8, с. 60–66]: Ю. Асеева [1, с. 152–157], Л. Березовська [4, с. 28–36], Є. Гіденко [6, с. 26–29], І. Гоян [7, с. 118–124], Н. Малеева [11, с. 15], Ю. Якущенко [16, с. 413–417] та інші.

«Так, Ю. Асеева у своєму дослідженні звертає увагу на серйозну проблему сучасної молоді – кіберкомунікативну залежність від популярної соціальної мережі “Instagram”. Авторка стверджує, що проведення досліджень і розроблення механізмів для запобігання інтернет-адикціям і кіберадикціям серед молоді стає дедалі більш актуальним завданням» [8, с. 60–66].

«Л. Березовська у своїй розвідці розглядала вплив соціальних мереж на психологічне благополуччя особистості. За допомогою дослідження встановлено, що особи, які проводять у соціальних мережах незначний час, більш благополучні психологічно. Також були виявлені зв'язки між тривалістю перебування в соціальних мережах, рівнем психологічного благополуччя, задоволеністю життям, емоційними бар'єрами у спілкуванні, самооцінкою та комунікативними здібностями» [4, с. 28–36; 8, с. 60–66].

Мета статті – проаналізувати результати дослідження особливостей впливу соціальних мереж на розвиток Я-концепції сучасної молоді.

Виклад основного матеріалу. Більшість дослідників говорять про те, що Я-концепція – це складна та багаторівнева система афективних (емоційних), когнітивних (пізнавальних) і поведінкових компонентів. Структура Я-концепції містить такі компоненти:

1. Самопізнання як усвідомлення власних рис, характеристик, якостей і мотивації.
2. Самооцінка як оцінка власних здібностей, успіхів, недоліків і досягнень.
3. Самоідентифікація як розпізнання власної унікальності в контексті соціальних відносин.
4. Самоактуалізація як реалізація свого потенціалу та саморозвиток.

Ці компоненти взаємодіють один з одним і формують унікальну Я-концепцію кожної людини. На її розвиток у сучасних реаліях істотно впливають соціальні мережі.

У сучасному світі соціальні мережі посіли вагоме місце. У визначенні даного поняття можна сказати, що соціальні мережі – це онлайн-платформи та сервіси, що дозволяють користувачам створювати профілі, взаємодіяти з іншими користувачами, ділитися контентом (фотографії, відео, текстові повідомлення), а також будувати та підтримувати соціальні зв'язки. Вони відіграють важливу роль у сучасному цифровому суспільстві, значно впливають на комунікацію, інформаційний обмін і соціальну взаємодію.

«Мільярди людей нині не уявляють свого життя без цілодобового використання мобільного телефона, спілкування в соціальних мережах. Прокидаючись уранці й лягаючи спати ввечері, вони обов'язково перевіряють свої мобільні пристрої та переглядають стрічки новин у Facebook, Instagram чи Twitter. Саме у віртуальному просторі вони читають і публікують новини, знаходять інформацію, переказують життєві історії, дають рекомендації, діляться проблемами та враженнями, виявляють емоції, шукають прихильників і однодумців, відзначають особливі події» [14, с. 4].

Цікавим для нас в емпіричному дослідженні було визначити, як впливають соціальні мережі на розвиток Я-концепції сучасної молоді. Дослідити, чи сприяють вони формуванню особистості молодих людей у позитивному форматі, або, навпаки, мають деструктивний вплив? Чи існує різниця у впливі соціальних мереж на молодь за різними віковими межами та за статтю? Яким чином це може відобразитися на процесах соціальної адаптації молоді та подальшій її інтеграції в доросле життя тощо? Для відповідей на поставлені питання в дослідженні нами був використаний такий комплекс психодіагностичних методик: тест Кімберлі Янг на інтернет-залежність, методика М. Куна та Т. Макпартленда «Хто я?» і анкета-опитувальник для визначення часу, проведеного в соціальних мережах, і почуттів, цим спричинених. Експериментальною базою

дослідження виступив Одеський національний університет імені І.І. Мечникова. У дослідженні взяли участь 55 респондентів жіночої та чоловічої статі віком від 18 до 33 років.

Деструктивний вплив соціальних мереж на молодь може включати такі аспекти, як залежність від постів і лайків, негативний вплив на самооцінку через порівняння з іншими, витрачання багато часу на пусті діалоги, стимулювання агресивної поведінки та погіршення якості сну через використання екранів перед сном. Згідно з аналізом отриманих результатів дослідження можна виявити такі тенденції:

1. Серед респондентів, які взяли участь в опитуванні, були молоді люди віком від 18 до 33 років, переважно жіночої статі. Найбільша кількість опитувальних має вік від 23 до 27 років.

2. Під час проведення аналізу анкети на виявлення почуттів і кількість часу, який респонденти витрачають щодня на соціальні мережі, було виявлено, що і чоловіки і жінки в середньому витрачають приблизно однакову кількість часу, у результаті порівняння цього показника за віковими групами стає помітним, що респонденти віком від 18 до 22 років витрачають більше часу на соціальні мережі, ніж інші вікові групи. На другому місці за цим показником перебувають респонденти віком від 23 до 27 років, а найменше часу витрачають респонденти віком від 28 до 33 років. Вочевидь, такий розподіл пов'язаний із соціальним статусом досліджуваних, адже молоді люди віком 18–22 роки найчастіше є студентами, які ще не ведуть самостійного життя, отже, не мають такої кількості проблем, як представники старшого віку. Молодь 23 років і старше починає свій професійний шлях, створює власні сім'ї, тому вільного часу в них стає набагато менше.

3. У результаті проведеного аналізу почуттів було встановлено, що чоловіки під час користування соціальними мережами більш схильні до позитивних почуттів, а от жінки, навпаки, до негативних. Щодо розподілу цього показника між віковими групами, респонденти віком від 18 до 27 років найчастіше відчують саме позитивні відчуття, а досліджувані віком від 28 років негативні. Це можна пояснити тим, що люди на цьому етапі свого розвитку починають більш критично ставитись до своїх досягнень, і коли вони через соціальні мережі дивляться, що хтось досягнув значно кращих результатів, ніж вони, у чомусь, це спричиняє в них негативні почуття.

4. Під час дослідження за методикою Кімберлі Янг рівня залежності від соціальних мереж з'ясувалось, що загалом респонденти мають середній або високий рівні залежності. Різниці між чоловіками та жінками за цим значенням майже немає, а от у розподілі за віком можна побачити, що респонденти віком від 18 до 27 років найчастіше мають високий рівень залежності. Отримані результати можна пояснити наявністю більшої кількості проблем у представників старшої вікової групи.

За отриманими даними ми побудували діаграми. На рисунку 1 показані дані для чоловіків, на рисунку 2 – для жінок. Отримані загальні результати діагностики систематизуємо за віковими групами та статтю й отримуємо такі дані:

Перша вікова група (18–22 роки), чоловіки: високий рівень залежності – 3 респондентів; середній рівень – 2 респондентів; низький рівень – 1 респондент.

Друга вікова група (23–27 років), чоловіки: високий рівень залежності – 3 респондентів; середній рівень – 5 респондентів.

Третя вікова група (28–33 роки), чоловіки: високий рівень залежності – 2 респондентів; середній рівень – 2 респондентів; низький рівень – 1 респондент.

Перша вікова група (18–22 роки), жінки: високий рівень залежності – 4 респонденток; середній рівень – 6 респонденток; низький рівень – 3 респонденток.

Друга вікова група (23–27 років), жінки: високий рівень залежності – 6 респонденток; середній рівень – 4 респонденток; низький рівень – 4 респонденток;

Третя вікова група (28–33 роки), жінки: високий рівень залежності – 1 респондентка; середній рівень – 4 респонденток; низький рівень – 4 респонденток.

Отже, бачимо, що 19 респондентів мають високий рівень залежності, 23 – середній рівень, 13 – низький. У процентному відношенні отримані дані за результатами методики Кімберлі Янг ми зобразимо на рисунку 3. Так, 34% респондентів мають високий рівень, 42% респондентів середній, 24% низький рівень залежності від соціальних мереж.

5. Після проведення аналізу результатів дослідження за методикою М. Куна та Т. Макпартленда «Хто я?» з'ясувалось, що різниці між чоловіками та жінками, як і між віковими групами, у цих значеннях майже немає (у середньому позитивних тверджень більше, ніж негативних).

Якщо порівняти ці значення з рівнем залежності в кожному окремому випадку, то можна зробити висновок, що співвідношення негативних і пози-

Рис. 1. Розподіл значень залежності за віком (чоловіки)

Рис. 2. Розподіл значень залежності за віком (жінки)

тивних тверджень прямо пропорційне рівню залежності (тобто респонденти з високим рівнем залежності від соціальних мереж мають більшу кількість негативних тверджень).

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, ґрунтуючись на аналізі власних результатів і результатів досліджень сучасних науковців, можна стверджувати, що соціальні мережі мають значний вплив на Я-концепцію, визначають, як людина бачить себе та своє місце у світі. Вони, з одного боку, можуть бути корисним засобом комунікації, сприяти розвитку соціальних навичок і забезпечувати можливості для самовираження та власного розвитку, сприяти підвищенню самооцінки через створення позитивного іміджу в інтернеті, отримання підтримки від друзів та спілкування з однодумцями. З іншого – постійна експозиція життя ідеальних образів, які показують інші користувачі

Рис. 3. Рівень залежності від соціальних мереж серед респондентів (%)

соціальних мереж, може призвести до порівняння себе з ними та спричинити почуття невдоволення власним життям або зовнішнім виглядом. Також це може призводити до залежності, порушень психічного здоров'я, негативного впливу на самооцінку та взаємини з іншими людьми. Важливо вміти використовувати соціальні мережі з розумінням і не занадто заглиблюватися в цей віртуальний світ, не забувати про реальність. У перспективі розглядається дослідження впливу соціальних мереж на самооцінку дітей і підлітків в умовах військових дій на території України.

Список використаних джерел і літератури

1. Асеева Ю. Кіберкомунікативна залежність від соціальної мережі “Instagram” як проблема сучасної молоді. *Габітус*. 2020. № 14. С. 152–157. URL: <https://repo.odmu.edu.ua:443/xmlui/handle/123456789/8327>.
2. Бабенко Ю. Вільний час і дозвілля української молоді в умовах нової соціокультурної реальності. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2013. № 2. С. 74–79.
3. Бахтіярова С. Азбука саморозуміння. Реверсивний психоаналіз. Київ : ТОВ «Росава» Лтд., 2002. 440 с.
4. Березовська Л. Вплив соціальних мереж на психологічне благополуччя особистості. *Вісник Національного університету оборони України*. 2020. № 55 (2). С. 28–36. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2020-55-2-28-36>.
5. Васянович Г. Основи психології : навчальний посібник. Київ : Педагогічна думка, 2012. 114 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/9961/1/%D0%92%D0%B0%D1%81%D1%8F%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87%20%282%29.pdf>.
6. Гіденко Є. Кібербулінг: насильство в соціальній мережі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Юриспруденція». 2021. № 50. С. 26–29. <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2021.50.6>.
7. Гоян І., Данилова Т. Вплив соціальних мереж на психологічне функціонування особистості: до постановки проблеми. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія* : науковий журнал. 2021. Т. 12. № 4. С. 118–124. <https://doi.org/10.31548/hspedagog2021.04.117>.
8. Вплив соціальних мереж на психологічний стан та самооцінку української молоді / О. Гречановська та ін. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія «Психологія». 2023. Т. 34 (73). № 4. С. 60–66. URL: https://psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/4_2023/11.pdf.
9. Данько Ю. Соціальні мережі як форма сучасної комунікації: плюси і мінуси. *Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки*. 2012. С. 179–184.
10. Калюжна Є., Дудко А. Психологічні особливості формування Я-концепції у старшому шкільному віці. *Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти*. 2016. № 1. С. 3–9. URL: <http://journals.uran.ua/apppfo>.
11. Малеева Н. Комунікативні інтернет-практики залежної від соціальних мереж молоді : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 19.00.05. Київ, 2017. 22 с.
12. Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» / за заг. ред. Є. Коваленко. Ніжин : Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, 2015. № 3. 195 с.
13. Основи психології : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А. Веракіс та ін. Харків ; Київ : ТОВ «Р.И.Ф.», 2005. 416 с.
14. Робота із соціальними мережами : посібник з питань використання соціальних мереж ; Департамент преси і публічної інформації Консултантивної місії ЄС в Україні. Київ,

2020. С. 1–46. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/wp-content/uploads/2020/09/Working-with-Social-Media-CompendiumUKRAINIAN-AUGUST-2020-FOR-PUBLICATION.pdf>.

15. Романовський О. Філософія досягнення успіху. Психологічний аспект : підручник. Харків : НТУ «ХПІ», 2007. 592 с.

16. Якущенко Ю., Глущенко К. Соціальні мережі як провідний вид віртуального спілкування. *Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства* : матеріали ІХ Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників. Суми : Сумський державний університет, 2021. С. 413–417. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/84763/1/Yakushchenko_doslidzhennia.pdf.

References

1. Asieieva, Yu.O. (2020). Kiberkomunikatyvna zalezhnist vid sotsialnoi merezhi Instagram yak problema suchasnoi molodi [Cyber-communicative addiction to the social network Instagram as a problem of modern youth]. *Habitus*, 14, 152–157 Retrieved from: <https://repo.odmu.edu.ua:443/xmlui/handle/123456789/8327> [in Ukrainian].

2. Babenko, Yu.A. (2013). Vilnyi chas i dozvillia ukrainskoi molodi v umovakh novoi sotsiokulturnoi realnosti [Free time and leisure of Ukrainian youth in the conditions of the new socio-cultural reality]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Managers of Culture and Arts*, 2, 74–79 [in Ukrainian].

3. Bakhtiiarova, S.A. (2002). *Azbuka samorozuminnia. Reversyvnyi psykhoanaliz [The ABC of self-understanding. Reverse psychoanalysis]*. K. : TOV “Rosava” LTD, 440 p. [in Ukrainian].

4. Berezovska, L. (2020). Vplyv sotsialnykh merezh na psykholohichne blahopoluchchia osobystosti [The influence of social networks on the psychological well-being of an individual]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy – Bulletin of the National Defense University of Ukraine*, 55 (2), 28–36. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2020-55-2-28-36> [in Ukrainian].

5. Vasianovych, H.P. (2012). *Osnovy psykholohii [Basics of psychology]*. K.: Pedahohichna dumka, 114. Retrieved from: <https://lib.iitta.gov.ua/9961/1/%D0%92%D0%B0%D1%81%D1%8F%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87%20%282%29.pdf> [in Ukrainian].

6. Hidenko, Ye.S. (2021). Kiberbulinh: nasylstvo v sotsialnii merezhi [Cyberbullying: Violence in a social network]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Ser. “Yurysprudentsiia”*, 50, 26–29. <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2021.50.6> [in Ukrainian].

7. Hoian, I., & Danylova, T. (2021). Vplyv sotsialnykh merezh na psykholohichne funktsionuvannia osobystosti: do postanovky problemy [The influence of social networks on the psychological functioning of the individual: before the problem statement]. *Naukovyi zhurnal “Humanitarni studii: pedahohika, psykholohiia, filosofii” – Scientific journal “Humanities studies: pedagogy, psychology, philosophy”*. Tom 12, 4, 118–124. <https://doi.org/10.31548/hspedagog2021.04.117> [in Ukrainian].

8. Hrechanovska, O.V., Mehem, O.M., & Potapiuk, L.M. (2023). Vplyv sotsialnykh merezh na psykholohichni stan ta samoostinku ukrainskoi molodi [The influence of social networks on the psychological state and self-esteem of Ukrainian youth]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriiia “Psykholohiia” –Academic notes of TNU named after V.I. Vernadskyi. Series “Psychology”*. Tom 34 (73) 4, pp. 60–66. Retrieved from: https://psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/4_2023/11.pdf [in Ukrainian].

9. Danko, Yu.A. (2012). Sotsialni merezhi yak forma suchasnoi komunikatsii: pliusy i minusy [Social networks as a form of modern communication: pros and cons]. *Suchasne suspilstvo: politychni nauky, sotsiologichni nauky, kulturolohichni nauky – Modern society: political sciences, sociological sciences, cultural sciences*, 179–184 [in Ukrainian].

10. Kaliuzhna, Ye.M., & Dudko, A.O. (2016). Psykholohichni osoblyvosti formuvannia Ya-kontseptsii u starshomu shkilnomu vitsi [Psychological features of self-concept formation in high school age]. *Aktualni problemy pedahohiky, psykholohii ta profesiinoi osvity – Actual problems of pedagogy, psychology and professional education*, 1, 3–9. Retrieved from: <http://journals.uran.ua/apppfo> [in Ukrainian].

11. Malieieva, N.S. (2017). Komunikatyvni Internet-praktyky zaleznoi vid sotsialnykh merezh molodi [Communicative Internet practices of youth addicted to social networks]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kyiv. 22 p. [in Ukrainian].

12. Naukovi zapysky (2015). Seriiia “Psykhologo-pedahohichni nauky” (Nizhynskiyi derzhavnyi universytet imeni Mykoly Hoholia) – Scientific notes. Series “Psychological and pedagogical sciences” (Nizhyn State University named after Mykola Gogol / za zah. red. prof. Ye.I. Kovalenko. Nizhyn : NDU im. M. Hoholia, 3, 195 [in Ukrainian].

13. Osnovy psykholohii (2005): navch. posib. dlia studentiv vyshchych navch. zakladiv [Basics of psychology: education. manual for students of higher education. Institutions]. A.I. Verakis, Yu.I. Zavalevskiyi, K.M. Levkivskiyi (Ed.) K. : TOV “R.Y.F.”, 416 [in Ukrainian].

14. Robota iz sotsialnymy merezhamy (2020): posibnyk z pytan vykorystannia sotsialnykh merezh. Departament presy i publichnoi informatsii Konsultatyvnoi misii YeS v Ukraini – Working with social networks: a guide to using social networks Kyiv, 1–46. Retrieved from: <https://www.euam-ukraine.eu/wp-content/uploads/2020/09/Working-with-Social-Media-CompendiumUKRAINIAN-AUGUST-2020-FOR-PUBLICATION.pdf> [in Ukrainian].

15. Romanovskiyi, O.H. (2007). Filosofiiia dosiahnennia uspikhu. Psykholohichni aspekt : pidruchnyk [The philosophy of achieving success. Psychological aspect: textbook]. Kh. : NTU “KhPI”, 592 [in Ukrainian].

16. Iakushchenko, Yu., & Hlushchenko, K. (2021). Sotsialni merezhi yak providnyi vyd virtualnoho spilkuvannia [Social networks as a leading form of virtual communication]. *Sotsialno-humanitarni aspekty rozvytku suchasnoho suspilstva : materialy IKh Vseukrainskoi naukovo konferentsii studentiv, aspirantiv, vykladachiv ta spivrobotnykiv – Social and humanitarian aspects of the development of modern society: materials of the 10th All-Ukrainian scientific conference of students, graduate students, teachers and employees*. Sumy : Sumskiyi derzhavnyi universytet, 413–417. Retrieved from: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/84763/1/Yakushchenko_doslidzhennia.pdf [in Ukrainian].

Amplieieva O. M.

Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of Social Psychology
Odesa I. I. Mechnikov National University

Bechtold D. O.

Student of the 4th Year of the Specialty 053 “Psychology”
Odesa I. I. Mechnikov National University

THE INFLUENCE OF SOCIAL NETWORKS ON THE DEVELOPMENT OF THE SELF-CONCEPT OF TODAY'S YOUTH

The article examines and analyzes the peculiarities of the self-concept development of modern youth under the influence of social networks. It is noted that social networks have both positive and

negative effects on all aspects of young people's lives. On the one hand, they are the main means of communication with friends, relatives and acquaintances, promote the development of social skills and provide opportunities for self-expression and personal development, act as a source of information, starting with orientation in political news and ending with fashion trends. But, on the other hand, social networks have a negative impact on the physical and psychological health of young people. Considerable attention should be paid specifically to psychological health, because self-esteem first of all suffers from constantly viewing publications in social networks, and with it other areas of psychological well-being. Also, social networks can lead to addiction, violations in relationships with other people. An endless stream of perfect photos and videos can make you feel like a failure or inferior compared to others. It is important to take the content on the platform with a healthy dose and remember that life is not completely reflected through the filter of social networks, to be able to use them with understanding and not to delve too much into this virtual world, forgetting about reality. The article defines the concept and structure of the self-concept of an individual. The results of an empirical study of the influence of social networks on the development of the self-concept of modern youth are analyzed and recommendations are offered to reduce their destructive influence on the development of the self-concept of modern youth.

Key words: Self-conception, self-esteem, self-perception, self-development, self-identification, self-realization, social networks, youth.